

Motion till riksdagen 2007/08:Ju32

av **Thomas Bodström m.fl. (s)**
med anledning av prop. 2007/08:97

Påföljder för psykiskt störda lagöverträdare

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser till Kriminalvården.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om omprövning av dom.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vårdbehov som finns kvar efter frisläppande.

Motivering

Den som i dag begått ett brott under påverkan av allvarlig psykisk störning får inte dömas till fängelse. Om den allvarliga psykiska störningen föreligger vid tiden för rättegången kan domstolen i stället överlämna den tilltalade till rättspsykiatrisk vård. Annars kan bara påföljder som inte innebär frihetsberövande användas. Det innebär att den som begått ett brott under allvarlig psykisk störning, men där denna störning avtagit vid tiden för rättegången, inte kan dömas till rättspsykiatrisk vård och inte heller till fängelse. Denna ordning har inte varit tillfredsställande. Under 2005 tillsattes en utredning som skulle göra en översyn av ingripanden mot psykiskt störda lagöverträdare i vissa fall (Ds 2007:5).

Regeringen presenterar nu ett förslag där personer, under förhållanden som föreligger enligt ovan, då det föreligger synnerliga skäl, ska kunna dömas till fängelse. Vi socialdemokrater ställer oss i denna del bakom regeringens presenterade förslag. Vi vill dock särskilt förtydliga att det inte får vara så att enbart brottets höga straffvärde i sig ska ligga till grund för fängelsedom. Även andra omständigheter måste tillmätas stor vikt.

Samtidigt anser vi att regeringens proposition saknar viktiga delar och behöver kompletteras.

Fel! Okänt namn på

Regeringens bedömning avseende kostnaderna för reformen är bristfällig. Enligt Kriminalvården rör det sig om en nytillkommen grupp fängelsedömda per år som kommer att få längre fängelsestraff, och en ackumuleringsseffekt uppstår över tid. Därför anför Kriminalvården att förslaget torde få märkbara ekonomiska konsekvenser för Kriminalvården. En permanent tillkommande kostnad beräknas för Kriminalvården om drygt 60 miljoner i 2006 års prisnivå. Därtill menar Kriminalvården att gruppen nytillkomna fängelsedömda kan antas vara i behov av extra insatser och således kommer att vara särskilt resurskrävande. Det finns då risk för att kostnaden kommer att öka ytterligare. Regeringen bör därför se till att Kriminalvården har resurser till denna nya reform.

Ytterligare ett problem är att det i undantagsfall kan uppstå felaktiga bedömningar i den rättspsykiatriska undersökningen av vårdbehovet. Det kan leda till att utskrivning aktualiseras redan efter mycket kort tid. Om det varit känt för domstolen att vårdbehovet var av sådan ringa omfattning skulle fängelse ha valts som påföljd. I regeringens utredningsuppdrag (Ds 2007:5) föreslog utredaren att rätten, under vissa omständigheter, på talan av åklagare borde kunna undanröja en dom till rättspsykiatrisk vård och döma till annan påföljd. Regeringen har valt att inte föra fram detta förslag, vilket är olyckligt. Som förslaget förelagts i nuvarande skick haltar det därför betänkligt. Vi menar att regeringen snarast bör införa en regel om omprövning.

Slutligen menar vi även att fallet kan inträffa att en allvarligt psykiskt sjuk person, som i det nuvarande systemet döms till rättspsykiatrisk vård, i stället med regeringens förslag döms till fängelsepåföljd. Är det fråga om ett relativt sett lindrigt brott kan personen släppas fri efter kort tid, men ändå utgöra en stor fara för sig själv och andra. Det kan med andra ord kvarfinnas ett vårdbehov som inte kan tillgodoses på samma sätt som tidigare. Vi menar att regeringen måste presentera ett förslag som tar hand om dessa fall på ett säkert sätt.

Stockholm den 1 april 2008

Thomas Bodström (s)

Margareta Persson (s)

Karl Gustav Abramsson (s)

Christer Adelsbo (s)

Elisebeht Markström (s)

Kerstin Haglö (s)

Maryam Yazdanfar (s)